

ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ปี พ.ศ. 2555

มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา

ดร.อร่ามศรี อากาศดูล



สัญญาจ้างที่ปรึกษางานวิจัย
เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา

สัญญาเลขที่.....๐๕๔...../2553

วันที่ ๒๙ เดือน กันยายน พ.ศ. 2553

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เลขที่ 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ระหว่างสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยนายณรงค์ฤทธิ์ มะลิวัลย์ รองเลขาธิการคุรุสภา ปฏิบัติการแทนเลขาธิการคุรุสภา ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้ว่าจ้าง" ฝ่ายหนึ่ง กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สำนักงานตั้งอยู่ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรองศาสตราจารย์นายยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้มีอำนาจ และนางอร่ามศรี อาภาอดุล รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ผู้รับมอบอำนาจ ตามหนังสือมอบอำนาจ ลงวันที่ 28 กันยายน 2553 ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ที่ปรึกษา" อีกฝ่ายหนึ่ง

โดยที่ผู้ว่าจ้างมีความประสงค์จะจ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการวิจัยเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครู การอาชีวศึกษา ทั้งสองฝ่ายจึงได้ตกลงทำสัญญากันมีข้อความดังต่อไปนี้

ผู้ว่าจ้างตกลงจ้าง และที่ปรึกษตกลงรับจ้างเพื่อปฏิบัติงานตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ใน เอกสารแนบท้ายสัญญา ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขของสัญญา และภาคผนวกดังต่อไปนี้

ภาคผนวก ก : คำโครงการวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครู

การอาชีวศึกษา

จำนวน 10 หน้า

ภาคผนวก ข : ค่าจ้างและวิธีการจ่ายค่าจ้างที่ปรึกษา

จำนวน 2 หน้า

ภาคผนวก ค : เงื่อนไขของสัญญา

จำนวน 6 หน้า

ภาคผนวก ง : แบบหนังสือคำประกัน (หลักประกันการรับเงิน
ประกันผลงาน)

จำนวน 2 หน้า

ภาคผนวก จ : เอกสารการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคล พ.ศ. 2548 ประวัติผู้วิจัย ข้อมูลการขึ้นทะเบียน

ศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษาไทย กระทรวงการคลัง ประวัติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีและผลงานวิจัยฯ

หนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตร

จำนวน 74 หน้า



ภาคผนวก จ : ข้อกำหนดและลักษณะเงื่อนไขการวิจัย

เรื่อง “ มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา

จำนวน 7 หน้า

เอกสารแนบท้ายสัญญาดังกล่าวข้างต้นให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้ ในกรณีที่มีความขัดแย้งกันระหว่างข้อความในเงื่อนไขของสัญญา กับข้อความในภาคผนวกให้ถือข้อความในเงื่อนไขของสัญญาบังคับ และในกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง ที่ปรึกษาจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานและคู่สัญญาต่างยึดถือไว้ฝ่ายละฉบับ

(ลงชื่อ).....ผู้ว่าจ้าง

(นายณรงค์ฤทธิ์ มะลิวัลย์)

รองเลขาธิการคุรุสภา ปฏิบัติการแทน

เลขาธิการคุรุสภา

(ลงชื่อ).....ที่ปรึกษา

(นางอร่ามศรี อามาตูล)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(ลงชื่อ).....พยาน

(นางสาวภัทนี เชาวเมธากุล)

(ลงชื่อ).....พยาน

(นางจุติรัตน์ มณีรัตน์)

ค่าจ้างและวิธีการจ่ายค่าจ้างที่ปรึกษางานวิจัย
เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา

วันทำสัญญา.....กันยายน 2553

1. ค่าจ้างส่วนที่เหมาจ่าย

1.1 จำนวนเงินเหมาจ่าย

ผู้ว่าจ้างจะจ่ายค่าจ้างสำหรับการทำงานของที่ปรึกษาเป็นการเหมาจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น 900,000.00 บาท (เก้าแสนบาทถ้วน) โดยส่งจ่ายเช็คขีดคร่อมในนาม "มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี"

1.2 กำหนดเวลาการจ่ายค่าจ้าง

ค่าจ้างส่วนที่เหมาจ่ายจะแบ่งออกเป็น 3 งวด ซึ่งแต่ละงวดจะถึงกำหนดชำระเมื่อผู้ว่าจ้างได้รับใบเรียกเก็บเงินจากที่ปรึกษา ส่วนใบเรียกเก็บเงินนั้นให้ยื่นเมื่อที่ปรึกษาได้ปฏิบัติงานแล้วเสร็จ ดังนี้

งวดที่ 1 เมื่อมีการลงนามในสัญญา ซึ่งมีโครงร่างการวิจัยและแผนการดำเนินงานวิจัยประกอบสัญญาเรียบร้อยแล้ว จะจ่ายเงิน 30% เป็นเงินจำนวน 270,000 บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงาน 13,500.00 บาท ดังนั้น คงเหลือเงินที่จะเบิกจ่ายในงวดที่ 1 เป็นเงินทั้งสิ้น 256,500.00 บาท เมื่อมีการลงนามในสัญญา ซึ่งมีโครงร่างการวิจัยและแผนการดำเนินงานวิจัยประกอบสัญญาเรียบร้อยแล้ว

งวดที่ 2 เมื่อส่งมอบงานงวดที่ 1 ซึ่งชิ้นงานได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจการจ้างงานวิจัยงวดที่ 1 เรียบร้อยแล้ว จะจ่ายเงิน 40% เป็นเงินจำนวน 360,000 บาท (สามแสนหกหมื่นบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงาน 18,000.00 บาท ดังนั้น คงเหลือเงินที่จะเบิกจ่ายในงวดที่ 2 เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 342,000.00 บาท โดยผู้รับจ้างได้ส่งมอบโครงร่างวิจัย บทที่ 1 (ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวคิด ขอบเขตวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) บทที่ 3 (กำหนดกรอบแนวทางผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติ) จัดทำเป็นรูปเล่ม จำนวน 35 เล่ม ภายใน 60 วัน นับจากวันลงนามในสัญญา

งวดที่ 3 หลังจากส่งมอบงานงวดที่ 2 ซึ่งชิ้นงานได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจการจ้างงานวิจัยงวดที่ 2 เรียบร้อยแล้ว จะจ่ายเงิน 30% เป็นเงินจำนวน 270,000 บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงาน 13,500.00 บาท ดังนั้น คงเหลือเงินที่จะเบิกจ่ายในงวดที่ 1 เป็นเงินทั้งสิ้น 256,500.00 บาท โดยผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบรายงานวิจัยฉบับ

๙.



สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย บทสรุปผู้บริหาร บทคัดย่อฉบับภาษาไทย/อังกฤษ รายงานการวิจัย บทที่ 1 (ความเป็นมาและความสำคัญวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวคิด ขอบเขตวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) บทที่ 3 (กำหนดกรอบแนวทาง ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติ) บทที่ 4 (ผลการวิเคราะห์ข้อมูล) บทที่ 5 (สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ) โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม จำนวน 35 เล่ม พร้อมแผ่นซีดี จำนวน 1 แผ่น ภายใน 270 วัน นับจากวันลงนามในสัญญา

2. วิธีการจ่ายเงิน

ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้จ่ายเงินซึ่งเป็นเงินบาทโดยตรงให้แก่ที่ปรึกษา

3. เงินประกันผลงาน

ในการจ่ายเงินค่าจ้างในแต่ละงวดตามข้อ 1.2 ผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละ 5 (5%) เพื่อมารวมไว้เป็นเงินประกันผลงาน เป็นเงินทั้งสิ้น 45,000.00 บาท (สี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน) และจะจ่ายคืนให้ที่ปรึกษาภายใน 45 วัน นับแต่วันจ่ายเงินค่าจ้างงวดสุดท้าย

อย่างไรก็ตาม ที่ปรึกษาอาจจะขอให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินประกันผลงานคืนให้แก่ที่ปรึกษาได้ แต่ที่ปรึกษาจะต้องนำหนังสือค้ำประกันของธนาคารซึ่งมีวงเงินค้ำประกันเท่ากับจำนวนเงินประกันผลงานที่ขอรับคืนมามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างไว้แทน หนังสือค้ำประกันดังกล่าวจะต้องออกโดยธนาคารในประเทศไทย และจะต้องมีอายุการค้ำประกันตลอดไปจนกว่าภาระหน้าที่ของที่ปรึกษาตามสัญญาจะสิ้นสุดลง ผู้ว่าจ้าง จะคืนหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่ที่ปรึกษาภายใน 7 วัน นับแต่วันที่หนังสือค้ำประกันนั้นได้หมดอายุแล้ว

- 12 -





รายงานการวิจัย

เรื่อง

มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คณะผู้วิจัย

ดร.อร่ามศรี อาภาอดุล

ผศ.ดร.อักรัตน์ พูลกระจำ

ดร.ราตรี ศิริพันธ์

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา ใน 5 สาขาวิชา คือ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ทักษะการเกษตรกรรม และศิลปกรรม เพื่อที่ครูสภาจะนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนาแนวทางการให้ใบประกอบวิชาชีพสำหรับครูอาชีวศึกษา และสถาบันการศึกษา ที่ทำหน้าที่ผลิตครูอาชีวศึกษา นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 สํารวจสภาพจริงและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู จากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับอาชีวศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบการประเมินที่ศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น ขั้นตอนที่ 3 จัดสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาร่างมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ขั้นตอนที่ 4 ประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา เพื่อนำผลมาวิเคราะห์เป็นร่างมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา 5 สาขาวิชา

ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษา 5 สาขาวิชา ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้ เป็นสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะแกน (Core Competencies) เป็นสมรรถนะที่ครูทุกคนจะต้องมี ได้แก่ การสื่อสาร การวิเคราะห์ตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นระบบ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สมรรถนะความเชี่ยวชาญสำหรับวิชาชีพครู (Professional Competencies) เป็นสมรรถนะในการสอนที่ครูทุกคนจะต้องมี ได้แก่ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลครูอาชีวศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารและการจัดการ การวัดและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยทางการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา คุณลักษณะวิชาชีพครู การประกันคุณภาพการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เน้นแนวและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนและสถานประกอบการ สมรรถนะในหน้าที่สอน (Functional Competencies) เป็นสมรรถนะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสำหรับครูอาชีวศึกษาในแต่ละสาขา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเน้นสมรรถนะ พัฒนาสื่อการสอนและวัสดุประกอบการเรียนการสอน ปฏิบัติงานอาชีพเฉพาะสาขา จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับฝีมือและระดับสูง บริหารจัดการในโรงเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน และห้องปฏิบัติการ ใช้และบำรุงรักษา

ครูพันธุ์ สร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ นิเทศการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
ประยุกต์ความรู้ในงานอาชีพเฉพาะเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในวิชาชีพ มาตรฐาน
ประสบการณ์วิชาชีพ แบ่งออกเป็น การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน การปฏิบัติการสอนใน
สถานศึกษาในสาขาวิชาชีพเฉพาะ และการฝึกปฏิบัติอาชีพในสถานประกอบการหรือปฏิบัติการสอนใน
สถานประกอบการ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนใช้มาตรฐานเดิมของคุรุสภา



ที่ ศธ 0578.02/

คณะกรรมการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

39 ม.1 ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

12110

25 มิถุนายน 2554

เรื่อง ขอส่งมอบงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรียน เลขาธิการคุรุสภา

สิ่งที่แนบมาด้วย งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 35 เล่ม พร้อมแผ่นซีดีจำนวน 1 แผ่น

ตามสัญญาจ้างที่ปรึกษาปฏิบัติงานวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา กับคุรุสภาตามสัญญาเลขที่ 054/2553 ลงวันที่ 29 เดือนกันยายน พ.ศ.2553 โดยมีกำหนดนั้น

บัดนี้ การดำเนินงานตามสัญญาจ้างได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์มาพร้อมหนังสือฉบับนี้จำนวน 35 เล่ม พร้อมแผ่นซีดี จำนวน 1 แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

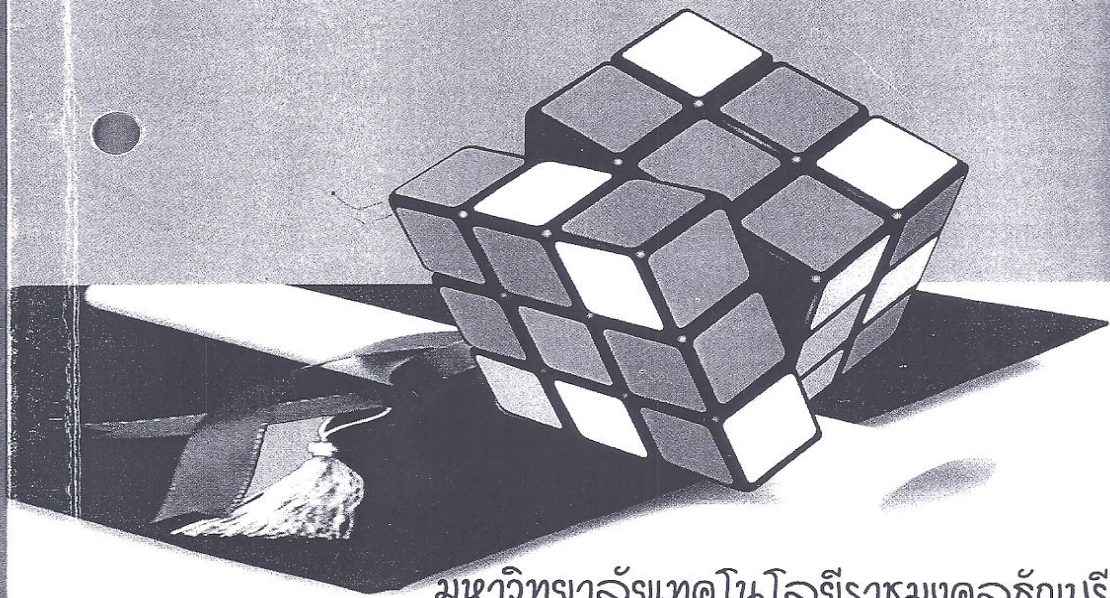
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร. 0 2549-4735

โทรสาร 0-2577-5049

รายงานการวิจัย
เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา



มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

2555

คำนำในการจัดพิมพ์

รายงานการวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา ฉบับนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยดร.อร่ามศรี อาภาอดุล และคณะ ดำเนินการศึกษาวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้แนวทางในการ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษาใน 5 สาขาวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม เกษตรกรรม และศิลปกรรม

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ขอขอบคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และคณะผู้วิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความ อนุเคราะห์ดำเนินการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว ขอขอบคุณ คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งมี ดร.เอนก ล่วงลือ เป็นประธาน คณะทำงานส่งเสริมการศึกษาและวิจัยการ ประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ดันติเมธ เป็นประธาน และขอขอบคุณ ดร.จักรพรรดิ วัฒนา และรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ กองสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจรายงานผลการวิจัยดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญ ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษาของคุรุสภา และใช้เป็น ข้อมูลในการศึกษาอ้างอิงของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

กันยายน 2555

สารบัญ

สารบัญ	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
บทคัดย่อ	8
Abstract	11
บทนำ	14 ()
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	14
วัตถุประสงค์การวิจัย	19
ขอบเขตการศึกษาวิจัย	19
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	20
วิธีดำเนินการวิจัย	23
คำจำกัดความในการวิจัย	27

สารบัญ	หน้า
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	30
มาตรฐานของครูผู้สอนอาชีวศึกษา	31
สมรรถนะของครูอาชีวศึกษา	40
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	43
มาตรฐานการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ ประเทศอังกฤษ	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
วิธีดำเนินการวิจัย	110
ขั้นตอนที่ 1	110
ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู	
ขั้นตอนที่ 2	117
ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และสมรรถนะของ ผู้ประกอบวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา	
ขั้นตอนที่ 3	119
จัดทำร่างมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา	
ขั้นตอนที่ 4	122
ประชาพิจารณ์ร่างมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา	